

Način isticanja cijena prema novom Zakonu o zaštiti potrošača

Darko Marečić, dipl. iur.

Temeljem novog Zakona o zaštiti potrošača, ministar gospodarstva i održivog razvoja donio je dva pravilnika i to pravilnik kojim se propisuju posebna pravila o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda koji se na području Republike Hrvatske nude i prodaju potrošačima i pravilnik kojim se određuju uvjeti i način provođenja sezonskog sniženja. Na koji način se moraju isticati cijene proizvoda prema novim pravilnicima, pišemo u nastavku ovoga članka.

1. Uvod

Dana 28. svibnja 2022. godine stupio je na snagu novi Zakon o zaštiti potrošača (Nar. nov., br. 19/22., u nastavku: Zakon, ZZP) koji je zamijenio do tada važeći istoimeni zakon iz 2014. godine.¹ Novi Zakon u potpunosti je usklađen s Direktivom (EU) 2019/2161 Europskog parlamenta i Vijeća od 27.11.2019. (tzv. "Omnibus direktivom")² između kojih i u pogledu isticanja cijena tijekom provođenja posebnih oblika prodaje. Zakonom se uređuje zaštita osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda, kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda na tržištu, pored ostalih i prava na informiranje potrošača i prava na zaštitu ekonomskih interesa potrošača. Pravo na informiranje potrošača uključuje pravo na točnu i potpunu informaciju o cijeni proizvoda (roba, usluga) koji se nude na tržištu, a pravo na zaštitu ekonomskih interesa, zaštitu od kupnje proizvoda po cijenama višim od onih koje su utvrđene u ispravi o cijeni proizvoda (kalkulaciji, primici za vlastitu robu, zapisniku u promjeni cijene). U svrhu ostvarivanja navedenih prava, za trgovce koji proizvode nude i prodaju potrošačima na unutarnjem tržištu, Zakonom je propisana obveza isticanja cijena i pridržavanja istaknutih cijena, način isticanja redovnih cijena (cijena u redovnoj prodaji) i cijena tijekom provođenja posebnih oblika prodaje te prekršajna odgovornost onih trgovca koji se ne pridržavaju propisanih obveza.

Opća pravila o načinu isticanja redovnih cijena i cijena tijekom provođenja posebnih oblika prodaje (akcije, rasprodaje, sezonskog sniženja, prodaje robe s greškom i robe sa skorim istekom roka

trajanja i tome sl.) te odobravanja popusta za određene proizvode ili skupinu proizvoda, propisana su Zakonom, a posebna (detaljna) pravila o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda, označavanju cijena usluga, kao i posebna pravila o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja, uključujući i način isticanja cijena tijekom sezonskog sniženja, propisani su posebnim pravilnicima.

U svrhu usklađivanja posebnih pravila o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda koji se nude (i prodaju) na tržištu Republike Hrvatske (u nastavku: RH) te uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja s odredbama važećeg Zakona, ministar gospodarstva i održivog razvoja donio je dva nova pravilnika i to Pravilnik o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda (u nastavku: Pravilnik o isticanju cijena, Pravilnik) i Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja (u nastavku: Pravilnik o sezonskom sniženju). Navedeni pravilnici objavljeni su u Nar. nov., br. 117/22, a stupili na snagu 15. listopada 2022. kada su prestali važiti Pravilnik o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga (Nar. nov., br. 66/14. i 16/15., u nastavku: Pravilnik '14) i Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja (Nar. nov., br. 135/15., u nastavku: Pravilnik '15).

Budući je Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22.ispr., u nastavku: Zakon o uvođenju eura) propisana obveza dvojnog iskazivanja cijena proizvoda koji se nude i prodaju potrošačima na području RH s početkom obvezne primjene dvojnog iskazivanja cijena od 5. rujna 2022. (u 00:00 sati) sve do 31. prosinca 2023. godine (do 24.00 sata),³ nakon

1 Zakon o zaštiti potrošača (Nar. nov., br. 41/14., 110/15. i 14/19.

2 Puni naziv Direktive: Direktiva (EU) 2019/2161 o izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i direktiva 98/6/EZ., 2005/29/EZ te 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu boljeg izvršavanja i modernizacije pravila Unije o zaštiti potrošača (SL.L 328.18.12.2019).

3 Točka II. Odluke o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 85/22).

čega će se cijene isticati samo u eurima, cijene koje navodimo u primjercima u ovom članku, iskazane su dvojnoro (u eurima i kunama).

2. Isticanje cijena i pridržavanje istaknutih cijena

2.1. Općenito o cijenama u maloprodaji

Cijena je novčani izraz vrijednosti proizvoda (roba i usluga) koje se nude na tržištu, a formira se slobodno, osim u slučaju propisanih cijena. Nema sumnje da će pravne i fizičke osobe koje se sukladno Zakonu smatraju trgovcima, prilikom odlučivanja o visini iznosa cijene svakako voditi računa o tzv. „zakonu ponude i potražnje“ kao ekonomskom modelu određivanja cijena na tržištu, što pretpostavlja da će utvrđene cijene biti podložne promjenama (sniženjima odnosno povećanjima) u okviru obavljanja posebnih oblika prodaje (akcijske prodaje, rasprodaje, sezonskog sniženja i dr.). Međutim ako su za pojedine proizvode cijene propisane (bilo u cijelosti ili propisivanje najviše ili najniže cijene ili ograničavanjem visine razlike u cijeni ili propisan način utvrđivanja cijene) tada je trgovac dužan primjenjivati tako propisane cijene.⁴

Što se smatra maloprodajnom, a što cijenom za jedinicu mjere, kao i što se smatra proizvodom, definirano je odredbom čl. 4. Zakona. **Maloprodajna cijena** je konačna cijena u kunama za pojedini proizvod ili uslugu, odnosno određenu količinu proizvoda, uključujući poreze i druga javna davanja (dalje u tekstu: MPC). **Cijena za jedinicu mjere** je konačna cijena u kunama, za jedan kilogram (1 kg), jednu litru (1L), jedan metar (1 m), jedan četvorni metar (1 m²) ili jedan kubni metar proizvoda (1 m³) ili neka druga jedinica količine koja se općenito ili uobičajeno koristi kod prodaje proizvoda na pojedinom području RH (npr. stručak, tucet ili doza, mjerica, arak, doza, i sl.), a koja uključuje poreze, trošarine i sva druga javna davanja (u daljnjem tekstu: CJM). **Proizvod** podrazumijeva svaku robu⁵ ili uslugu, uključujući nekretnine, digitalne usluge i digitalni sadržaj, prava i obveze.

U djelatnosti trgovine na malo određivanje (formiranje) MPC odnosno CJM temelji se na knjigovodstvenoj ispravi o stanju robe, koja pored ostalih podataka iz čl. 16. Zakona o trgovini (Nar. nov., br.

87/08. - 32/20., u nastavku: ZT) mora sadržavati i podatke o toj cijeni kao svakoro njenoj promjeni). Isprava se može voditi u pisanom ili elektroničkom obliku i mora se za vrijeme obavljanja djelatnosti trgovine nalaziti u prodajnom objektu (prodavaonici, prodajnom štanduro, kiosku, a u slučaju internet trgovine - u sjedištu trgovca) te predočiti na uvid nadležnom inspektoruro na njegov zahtjev. Primjerice, podobna isprava o cijeni robe može biti ulazni i izlazni račun, kalkulacija, primka za vlastitu roburo, zapisnik o promjeni (povećanju ili sniženju) cijene, inventurna lista.

2.2. Obveza isticanja i pridržavanja istaknutih cijena

Obveza isticanja cijena u skladu s općim i posebnim pravilima o načinu isticanja cijena (kao i obveza dvojnoro isticanja cijena u kunama i eurima) odnosi se na sve pravne i fizičke osobe koje se u smislu Zakona smatraju trgovcem,⁶ a kad proizvode (roburo, usluge) nude i prodaju potrošačima⁷ na unutarnjem tržištu RH.

ističemo...

Obveza isticanja cijena proizvoda primjenom općih i posebnih pravila o načinu isticanja cijena propisanih ZP i njegovim provedbenim pravilnicima, kao i pridržavanja istaknutih cijena (naplaćena cijena mora odgovarati istaknutoj cijeni) odnosi se na sve trgovce koji proizvode (roburo, usluge) nude na tržištu i prodaju potrošačima (za njihovu osobnu uporabu ili uporabu u domaćinstvu).⁸

Ako nadležni tržišni inspektor Državnog inspektorata tijekom provedbe inspeksijskog nadzora utvrdi da je trgovac potrošačuro naplatio cijenu u višem iznosu od one koja je istaknuta, rješanjem će trgovcuro naložiti povrat više naplaćenog iznosa oštećenom potrošačuro, odnosno uplatu tog iznosa u korist državnog proračuna ako potrošač nije poznat.

4 Primjerice: Rješanjem o utvrđivanju cijene obrazaca, registarskih, pokusnih, prenosivih i izvoznih pločica (Nar. nov., br. 58/16., 130/17. i 6/21.) propene su maloprodajne cijene za obrasce vozačkih dozvola u redovnom i ubrzanom postupku; Pravilnikom o cijeni osobnih iskaznica (Nar. nov., br. 86/21.) i Pravilnikom o utvrđivanju cijene putovnice i putnog lista (Nar. nov., br. 4/10., 20/15., 118/15. i 6/21.) propisane su cijene za izdavanje osobnih iskaznica odnosno biometrijske putovnice i putnog lista, ovisno o kategorijama hrvatskih državljana i žurnosti postupka izdavanja; Uredbom o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata (Nar. nov., br. 114/22.) utvrđeni su iznosi najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata: motornih benzina, dizelskih goriva, plavog dizela, ukapljenog naftnog plina propan-butan - butan za spremnike i butan za boce 7,5 kg i više na području RH; Odlukom o načinu oblikovanja maloprodajnih cijena lijekova i drugih sredstava koji nisu predmet ugovaranja s HZZ-om (Nar. nov., br. 38/07., 85/07., 138/08. i 80/16.) propisan je način formiranja maloprodajnih cijena lijekova koji nisu predmet ugovaranja s HZZ-om, kao i maloprodajnih cijena drugih sredstava koji su u prometu u ljekarni; posebnim odlukama propisane su visine tarifnih stavki u tarifnim sustavima za zajamčenu opskrburo električnom energijom, opskrburo prirodnom plinom i opskrburo toplinskom energijom; Odlukom o izravnim mjerama kontrole cijena određenih prehrambenih proizvoda (Nar. nov., br. 104/22.) određene su najviše razine maloprodajnih cijena i marže za pojedine prehrambene proizvode; Uredbom o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (Nar. nov., br. 104/22. i 106/22.) određuju se načini i uvjeti formiranja cijena za određene kategorije kupaca električne i toplinske energije te prirodnog plina.

5 Roba je tjelesna pokretna stvar, osim onih koje su prodane u ovršnom ili drugom prisilnom postupku, uključujući vodu, plin i električnuro energijuro ako se prodaju u ograničenom obujmu ili utvrđenoj količini te stvar s ugrađenim digitalnim sadržajem ili digitalnom uslugom ili je povezana s njima na način da bez digitalnog sadržaja ili digitalne usluge roba ne bi bila funkcionalna.

6 Trgovac, u smislu ZP je bilo koja osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu u okviru svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti, uključujući i osoburo koja nastupa u ime ili za račun trgovca. Prema navedenoj definiciji, pojam trgovca ne samo trgovce u smislu Zakona o trgovini (trgovačkuro društvo, zadruga i obrtnik registriran za djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka) veći i pravne i fizičke osobe iz čl. 5. st. 1. ZT koje uz uvjete propisane tim Zakonom mogu obavljati prodajuro svojih proizvoda izvan prodavaonice (npr. obiteljskuro poljoprivrednuro gospodarstvo, šumoposjednici, registrirani proizvođači, udruge i druge neprofitne pravne osobe), ugostitelje, iznajmljivače i druge pružatelje ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu, ali i sve druge osobe javnog i privatnog prava kad na tržištu e i pružajuro usluge potrošačima.

7 Potrošače u smislu ZP je svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti

8 Obveza isticanja cijena na način kako je propisano odredbama ZP i njegovih provedbenih pravilnika ne odnosi se na poslovne odnose između trgovaca međusobno (npr. kod veleprodaje) osim ako takva obveza nije propisana drugim propisima (primjerice, čl. 2. Uredbe o uvjetima za organiziranje, način poslovanja te postupak prodaje ribe na tržištima na veliko ribom., Nar. nov., br. 96/09., propisano je da se na trgovinuro ribom na veletržnicama ribe odgovarajuće primjenjuro i odredbe Zakona o zaštiti potrošača), veći se na te odnose primjenjuro odredbe Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18. i 126/21. i 114/22). Ugovorne strane (prodavatelj i kupac odnosno pružatelj i naručitelj usluge) utvrđuro kupoprodajnuro cijenu odnosno cijenu usluge koja je predmet ugovora, ugovorom ili prema odredbama Zakona o obveznim odnosima kojima se uređuro određivanje cijene. Ugovorna strana koja smatra da se druga ugovorna strana ne pridržava ugovornih ili propisanih odredbi o cijeni, zaštituro svojih prava ostvaruro tužbom pred nadležnim trgovačkim sudom.

3. Isticanje cijena proizvoda (roba i usluga)

3.1. Opća pravila o načinu isticanja cijena u redovnoj prodaji

Opća pravila o obvezi i načinu isticanja cijena proizvoda sadržana su u odredbi čl. 7. Zakona. Trgovac mora jasno, vidljivo i čitljivo istaknuti iznos MPC i CJM proizvoda i to na proizvodu ili na prodajnom mjestu proizvoda. Primjerice, na boci vina od 1 L ili njenom prodajnom mjestu ističe se (samo) MPC (npr. 7,50 EUR / 49,00 kn), a na boci vina 0,75 L ili njenom prodajnom mjestu, uz MPC tog proizvoda (npr. 4,9 EUR/ 37,00 kn) potrebno je istaknuti i CJM odnosno cijenu za 1 L tog vina (npr. 7,50 EUR / 49,00 kn). Za robu koja se prodaje u rasutom stanju, ističe se samo CJM (npr. cijena za 1 kg junetine, 1 kg jabuke, 1 L vina koje se prodaje na čaše u ugostiteljskom objektu, 1 dužni m tekstila, 1m² keramičkih pločica, 1 m³ ogrjevnog drva,), a u slučaju kada je CJM istovjetna sa MPC proizvoda, dovoljno je istaknuti samo MPC (kao u prethodnom primjeru vina u boci od 1 L).

Svrha propisivanja obveze isticanja CJM uz MPC pretpakiranog proizvoda koji se stavlja na tržište i prodaje u manjoj ili većoj jedinici mjere od osnovne jedinice mjere, je pružiti potrošaču potpunu i točnu informaciju o cijeni za osnovnu jedinicu mjere istog proizvoda kao bi usporedbom obje cijene mogao donijeti ispravnu odluku o tome da li mu se ekonomski više isplati kupiti isti proizvod u pretpakovini od 1 L, 1 kg, 1 m ili neke druge osnovne mjere jedinice.

Trgovac mora istaknuti cijenu tako da ne oštećuje proizvod, ali da bude vidljiva potrošaču. Zakonom je dana ovlast ministru nadležnom za zaštitu potrošača da pravilnikom propiše posebna pravila o načinu isticanja MPC i CJM kao i izuzimanje od obveze isticanja CJM uz MPC proizvoda.

ističemo...

Na proizvodu ili na prodajnom mjestu pretpakiranog proizvoda, osim MPC i CJM ne smiju se istaknuti druge cijene, osim u slučaju posebnih oblika prodaje i odobravanja popusta za pojedine proizvode ili skupinu proizvoda.

Opća pravila o isticanju cijena primjenjuje se u svim oblicima trgovine na malo (u prodavaonici i izvan prodavaonica: prilikom prodaje na štandovima i klupama, u kiosku, tijekom prigodne prodaje, pokretne prodaje, prodaje putem automata, putem interneta, TV prodaja, prodaja putem kataloga ili drugih sredstava daljinske komunikacije), kao i pri oglašavanju (pri oglašavanju u kojem se navodi MPC mora biti navedena i CJM sukladno čl. 7. ZZP).

3.2. Izuzeci od primjene općih pravila o načinu isticanja cijena

Odredbom čl. 7.st.6. Zakona propisano je da se opća pravila o isticanju MPC i CJM proizvoda koju pruža ne primjenjuju na javnu dražbu i prodaju umjetničkih djela i antikviteta te na cijene usluga uređene posebnim propisima. U smislu čl. 6. ZT, **dražbom** se kao posebnim oblikom prodaje robe, smatra organizirana prodaja robe najboljem kupcu na temelju javnog nadmetanja na određenom mjestu i u određeno vrijeme, a može biti stalna i povremena. Razlog izuzimanja dražbe od primjene općeg pravila o isticanju cijena je što u postupku javnog nadmetanja nije moguće (unaprijed) utvrditi točan iznos cijene po kojoj će se roba prodati, jer cijena po kojoj

će se roba prodati najčešće nije početna cijena, već najviša cijena postignuta nadmetanjem (pogodbom). **Umjetničko djelo**⁹ može biti izrađeno u različitim materijalima, a u vrste umjetničkih djela ubrajaju se kreacije u likovnoj umjetnosti (crteži, grafike, slike, fotografije, skulpture, građevina), ostvarenja u muzici, filmu, književnosti i dr. **Antikviteta** označava predmet koji ima kulturnu vrijednost po svojoj starini i rijetkosti. Razlog izuzimanja umjetničkih djela i antikviteta od obveze isticanja cijena je njihova specifičnost glede izrade i vrijednosti djela, čija se cijena najčešće utvrđuje ugovorom između umjetnika i naručitelja. **Posebni propisi kojim se uređuju cijene pojedinih usluga** (zbog čega se na njihovu isticanje ne primjenjuju odredbe ovoga Zakona) primjerice su: Zakon o energiji (Nar. nov., br. 120/12., 14/14., 95/15. 102/15. i 68/18.) kojim je propisano da se cijene opskrbe električnom energijom, toplinskom energijom i plinom utvrđuju putem tarifnih sustava koji se objavljuju u službenom listu RH ("Narodnim novinama") i na mrežnoj stranici energetske subjekta koji krajnjim korisnicima pruža energetske usluge, kao i u općim uvjetima energetske subjekta istaknutog na njegovoj mrežnoj stranici; Zakonom o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov., br. 68/18., 110/18. i 32/20.) kojim je propisan način obračuna i plaćanja komunalne usluge koje mora primjenjivati pružatelj komunalne usluge uz obvezu isticanja cjenika na oglasnoj ploči u poslovnoj prostoriji ili mrežnim stranicama; Zakonom o vodnim uslugama (Nar. nov., br. 66/19.) kojim je propisan način utvrđivanja cijena vodnih usluga, kao i obveza isporučitelja vodnih usluga da je dužan objaviti odluku o cijeni vodnih usluga u službenom listu županije i u jednom lokalnom mediju te na svojoj mrežnoj stranici.

ističemo...

Međutim, u svim navedenim slučajevima, iznimka se odnosi samo na primjenu pravila o obvezi i načinu isticanju cijena, ali ne i u odnosu na obvezu pridržavanja utvrđene cijene, što znači da je trgovac dužan pridržavati se cijene postignute na dražbi ili cijene usluge utvrđene u tarifnom sustavu ili na drugi propisani način te objavljene u službenom glasilu ili mrežnoj stranici trgovca koji pruža uslugu.

3.3. Posebna pravila o načinu isticanja cijena proizvoda

3.3.1. Općenito o načinu isticanja MPC i CJM proizvoda

Kad ističe cijene, trgovac je dužan pridržavati se kako općih pravila iz čl. 7. ZZP o načinu isticanja cijena, tako i posebnih pravila o načinu isticanja MPC i CJM propisanih novim Pravilnikom o isticanju cijena. Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzeta je Direktiva 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti isticanja cijena proizvoda ponuđenih potrošačima.¹⁰ Pravilnik u sadržajnom dijelu zadržava opću odredbu kojom se propisuju posebna pravila načinu isticanja cijena MPC i CJM proizvoda (roba i usluga) i odredbe kojima se propisuju posebna pravila o načinu isticanja MPC robe, načinu isticanja CJM robe i označavanja cijena usluga

9 Umjetničko djelo može se definirati kao fizički i uvjetno svjetlosni ili zvučni objekt koji je rezultat stvaralaštva umjetnika, nadahnuća, talenta, inspiracije i uložene truda i napora umjetnika, odnosno njegovog izraza misli i osjećaja pretočenog u djelo s određenom, primarno estetskom, ali i povijesnom vrijednošću.

10 SL L 80, 18.3.1998.

U odnosu na Pravilnik'14, novim su Pravilnikom uvedene slijedeće bitne novine: uz umjesto obveze isticanja cijena u kunama, propisuje se obveza isticanja cijena u službenoj valuti RH; propisuje se način isticanja MPC na prodajnom mjestu mrežne trgovine; obveza isticanja CJM pretpakirane robe za koju je to Pravilnikom određeno, odnosi se na sve trgovce, bez obzira na veličinu prodajnog prostora i načina prodaje.

Posebna pravila o načinu isticanja MPC i CJM proizvoda (roba i usluga) propisana odredbom čl. 3. Pravilnika propisana su na istovjetan način kao što su to bila propisana Pravilnikom'14, osim što je sada propisano da cijene moraju biti istaknute u službenoj valuti RH (a ne više samo u kunama kao što je to bilo propisano prethodnim Pravilnikom). Naime, Zakonom o uvođenju eura kao službene valute Republike Hrvatske predviđeno uvođenje eura (EUR) kao službene valute u RH u punom opsegu od 1. siječnja 2024. te određeno prijelazno razdoblje u trajanju od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2023. u kojem su trgovci u maloprodaji obvezni dvojno iskazivati cijene proizvoda (roba, usluga) koje nude i prodaju potrošačima u kunama i eurima, nakon čega samo u eurima. Istim Zakonom propisani su izuzeci od navedene obveze.

ističemo...

Tijekom trajanja propisanog razdoblja dvojnog iskazivanja cijena, cijene moraju biti iskazane u kunama (kn) i eurima (EUR) ili "€", a nakon prestanka tog razdoblja (od 1.1.2024.) samo u eurima.

MPC i CJM proizvoda mora biti za potrošača istaknuta nedvosmišleno (da je isključena mogućnost njene zamjene s cijenama drugog proizvoda), jasno, vidljivo i čitljivo, a od sada je propisano da cijena mora istaknuta i **na lako uočljiv način** (da cijena nije prekrivena drugim oznakama i drugim proizvodima ili napisana na onoj strani proizvoda ili prodajnog mjesta koja nije vidljiva potrošačima). Uz isticanje MPC i CJM u službenoj valuti RH, trgovac i prema novom Pravilniku može, ako to smatra poslovno korisnim, cijenu istaknuti i u drugim valutama (npr. u američkim dolarima s kraticom USD ili \$, britanskoj funti s kraticom GBP ili £) u kom slučaju, za potrošače je mjerodavna cijena istaknuti u službenoj valuti RH.

ističemo...

Iznimno, MPC i CJM nije potrebno istaknuti za proizvode (robu, usluge) koji nisu namijenjeni prodaji (npr. na izložbenim uzorcima u prodajnom prostoru, prodanom proizvodu zadržanom na prodajnom mjestu), uz uvjet da je o tome vidno istaknuta obavijest potrošačima (npr. "Nije za prodaju", ili "Izložbeni uzorak" ili "Prodano" i sl.), a od sada **niti za robu označenu oznakom "gratis", "besplatno", "bez naknade" ili sl. oznakama.**

Dakle, ako trgovac u okviru promidžbenih aktivnosti i svrhu poticanja prodaje potrošačima određenu robu daje besplatno tj. bez naknade odnosno gratis (npr. prilikom otvaranja nove prodavaonice ili uvođenja nove robe u prodajni asortiman ili povodom proslave obljetnice poslovanja i sl.) tada za tu robu nije obavezan isticati cijenu uz uvjet da je roba za potrošače vidno označena oznakama koje ukazuju na besplatnu prodaju.

3.3.2. Na koji se način ističu MPC robe

Odredbama čl. 4. do 6. Pravilnika propisana su posebna pravila o načinu isticanja MPC robe koje se nudi i prodaje potrošačima.

MPC robe mora biti istaknuta na robu (pretpakovini ili njenoj ambalaži ako se roba prodaje s ambalažom) ili na prodajnom mjestu (nije potrebno cijenu isticati na robu i na njenom prodajnom mjestu). Ako je MPC istaknuta na prodajnom mjestu u prodavaonici ili izvan poslovnih prostorija (npr. na štandu, klupi, u kiosku, pokretnom vozilu i dr.) mora biti istaknuta tako da je isključena mogućnost njene zamjene s MPC druge robe koja se nalazi u neposrednoj blizini. MPC robe koja je istaknuta na prodajnom mjestu ističe se na oznaci s nazivom robe i to ispred ili ispod ili pokraj robe, a iznimno se može istaknuti i iznad robe, uz uvjet da ne postoji mogućnost njene zamjene s MPC druge robe koja se nalazi u neposrednoj blizini.

ističemo...

Ako je MPC robe istaknuta na prodajnom mjestu mrežne (internet) trgovine, sučelje mrežne trgovine mora biti organizirano na način da je isključena mogućnost zamjene tako istaknute cijene s MPC druge robe koje se nudi na mrežnoj trgovini.

Iznimno, MPC cijena može se istaknuti i u obliku cjenika: a) kod robe koja se prodaje putem kioska, a od sada i **kod drugih (prodajnih) objekata ograničenih prostorom** (npr. na prodajnom štandu ili klupi, pokretnoj prodaji, kiosku); i kao potpuna novina, b) **kada se određena roba prodaje u više dimenzija, boja ili materijala, a zbog opravdanih razloga, poput prostornog ograničenja, trgovac ne može izložiti svu robu** (primjerice: roba velikih dimenzija bila bi motorna vozila, poljoprivredni i drugi strojevi, građevinski proizvodi, trupci i drugi šumski proizvodi većih dimenzija; roba u više boja bila bi istovrsni tekstilni predmeti kao što su čarape, majice, kape, ili kozmetički proizvodi kao što su ruž za usne ili lakovi za nokte, ako se prodaju po različitim cijenama, ovisno o boji; roba u više materijala, bila bi skupina istovrsnih igračaka, ukrasnih predmeta i sl., izrađenih od različitih materijala, kao što su drvo, plastika, keramika).

ističemo...

MPC mora biti istaknuta i za svu robu koja se prodaje, a nalazi se u izlogu.

Pored isticanja MPC benzina, dizelskih goriva, plinskih ulja, biogoriva i autoplina na agregatu i/ili totemu na benzinskoj postaji, trgovac je dužan MPC te robe istaknuti i putem aplikacije (platforme) „Mzoe-gor“ (<https://mzoe-gor.hr>) sukladno posebnom propisu o podacima koje su energetske subjekti dužni dostavljati ministarstvu nadležnom za energetiku (Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja). Poseban propis je Pravilnika o podacima koje su energetske subjekti dužni dostavljati Ministarstvu (Nar. nov., br. 132/14., 16/15. i 127/19.).

Primjer 1. - Isticanje MPC za pretpakiranu robu na prodajnom mjestu privjesnici:

Artikal ABC 100 g	
3,32 EUR	25,00 kn

Artikal ABC 1,50 kg

1,06 €
8,00 kn

Artikal ABC
11,95 €
90,00 kn

Napomena: U prodavaonici ili na prodajnom mjestu robe i na mrežnoj stranici internet trgovine treba vidno istaknuti fiksni tečaj konverzija (npr. **Fiksni tečaj: 1 € = 7,53450 kn**)

Primjer 2. - Isticanje MPC pretpakirane robe na cjeniku u prodavaonici:

C J E N I K			
Fiksni tečaj konverzije: 1 EUR = 7,53450 kn			
Naziv	Maloprodajna cijena		
Lak za nokte AAA Effect art. 100 8,5 ml	5,18 €		39,00 kn
Lak za nokte AAA Effect art. 101 8,5 ml	8,23 €		62,00 kn
Lak za nokte AAA Effect art. 102 8,5 ml	10,35 €		78,00 kn
Lak za nokte BBB Etemal	13,80 €		104,00 kn
Lak za nokte BBB Blanc	4,38 €		33,00 kn

3.3.3. Na koji se način istiche CJM pretpakirane robe

U čl. 8.st.1. Pravilnika navedena je roba za koju je trgovac obvezan, uz MPC istaknuti i CJM, bez obzira prodaje li tu robu u prodajnom objektu (prodavaonici ili izvan prodavaonice ili na daljinu). Ovo je bitna novina u odnosu na Pravilnik 14 kojim se obveza isticanja CJM za predmetnu robu odnosila samo na one trgovce čiji je prodajni prostor površine veći od 50 m² (trgovci čiji je prodajni prostor bio manji, nisu trebali, ali su mogli uz MPC isticati i CJM).

isticemo...

CJM istiche se za slijedeću pretpakiranu robu: hranu i hranu za životinje, osim ako nije drugačije propisano; deterdžente; dječje pelene; boje i lakove, izuzev slikarskih boja; ulja i tekućine za motore i motorna vozila; destiliranu vodu; za njegu lica i tijela; za pranje i čišćenje lica i tijela; za pranje i njegu kose; za pranje, čišćenje i njegu zubi i usne šupljine.

Za hranu koja se nalazi u tekućem mediju kod koje se navodi masa, CJM odnosi se na navedenu ocijeđenu masu (primjerice, ako je na konzervi ribe - sardine u biljnom ulju, navedena neto količina 115 g i težina ocijeđene mase 81 g, tada se CJM odnosi na ocijeđenu masu 81 g). Novim Pravilnikom sada je propisano da se za glaziranu hranu, CJM odnosi samo za neto masu hrane koja ne uključuje masu glazure.

isticemo...

Iznimno, isticanje CJM nije potrebno za pretpakiranu: robu mase manje od 50 grama ili obujma manjeg od 50 mililitara; robu koja se prodaje kao poklon paketi ili kompleti; poslastice za kućne ljubimce; kolače; alkoholna pića u pakiranjima do 100 ml; smrznute deserte obujma do 500 ml; voće i povrće koje se prodaje komadno ili u svežnju; **robu koja se prodaje u okviru posebnih oblika prodaje** (čl.8. st. 2. Pravilnika).

Dakle, sada je izrijekom propisano da se u slučaju obavljanja posebnih oblika prodaje robe (akcijska prodaja, rasprodaja, prodaja robe na sezonskom sniženju, prodaja robe s greškom, prodaja robe kojoj istječe rok uporabe) kao i kod odobravanja popusta na određenu robu ili određenu skupinu robe, za robu iz čl.8.st.1. Pravilnika, uz MPC, ne treba isticati i CJM. Međutim, smatramo da nema zapreke, ako to trgovac želi, da uz MPC istiche i CJM.

isticemo...

Od 15. listopada 2022. obveza isticanja CJM u skladu s odredbom čl. 8. Pravilnika primjenjuje se na svakog trgovca koja obavlja prodaju robe potrošačima, bez obzira na veličinu prodajnog prostora i načina prodaje (u prodavaonici i/ili izvan prodavaonica: na štandovima i klupama, u kiosku, putem automata, pokretnom prodajom, prodajom putem interneta ili drugih sredstava daljinske komunikacije).

Primjer 3. - Isticanje CJM na prodajnom mjestu nepretpakirane robe (hrane):

JABUKA IDARED
(OPG Mimi)

1,33 €/kg   10,00 kn/kg

Tečaj 1 € = 7,53450 kn

JABUKA IDARED
(OPG Mimi)

Cijena za 1 kg

1,33 EUR
10,00 kn

Tečaj 1 € = 7,53450 kn

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: **980⁰⁰ kn** + PDV

T: **01 / 49 21 737**

Primjer 4. - Isticanje CJM na prodajnom mjestu pretpakirane robe (hrane):

JABUKA IDARED (OPG Toni) (1,5 kg)	
1,99 EUR/kom 1,33 EUR/kg	15,00 kn/kom 10,00 kn/kg
Tečaj 1 € = 7,53450 kn	

DETERDŽENT ZA PRANJE RUBLJA 2,65 kg	
11,95 €/kom 4,59 €/kg	90,00 kn/kom 34,62 kn/kg
€/kn=7,53450	

3.3.4. Na koji se način označavaju cijene usluga

Način označavanja cijena usluga propisan je odredbama čl. 9. do 11. Pravilnika, u najvećem dijelu kao što je to bilo propisano Pravilnikom 14, osim što je sada propisano da cjenik usluge mora istaknuti na svim prodajnim mjestima, a ne samo u poslovnim prostorijama trgovca koji pruža uslugu kao što je to bilo propisano prethodnim Pravilnikom i da u cijeni usluge moraju biti istaknuti svi pripadajući troškovi, a ne samo u slučaju ako se usluga pruža izvan poslovnih prostorija trgovca, kao što je do sada bilo propisano.

ističemo...

Trgovac koji pruža uslugu mora imati cjenik usluga istaknut na svim prodajnim mjestima na kojima pruža usluge: na prodajnim mjestima u prodavaonici, izvan poslovnih prostorija (npr. prodajnom štandu ili klupi) i prodajnom mjestu mrežne trgovine. Cjenik mora biti istaknut na način da je lako dostupan potrošaču, a istaknute cijene moraju biti nedvosmislene, jasne, vidljive i čitljive te potrošačima lako uočljive.

Ako trgovac, obzirom na broj i raznovrsnost usluga, nije u mogućnosti sve usluge koje pruža istaknuti na cjeniku, tada cijenu usluge mora istaknuti u obliku: kataloga usluga s cijenama; posebne brošure ili prospekta s nedvosmislenim opisom usluga s cijenama; ili na drugi odgovarajući način (npr. na displeju, promotivnom letku i sl.).

Uz cijenu usluge, trgovac je dužan navesti naziv, vrstu i opseg usluga, a u cijeni usluge (bez obzira pruža li trgovac uslugu u svojoj poslovnoj prostoriji ili izvan nje) moraju biti istaknuti i svi pripadajući troškovi (npr. cijene troškova vezanih za sastavljanje troškova ponude, utvrđivanja kvara na uređaju, troškovi izlaska na teren odnosno mjesto pružanja usluge). Ako je ugrađena ili zamjenska roba (dio) sastavni dio usluge, njena cijena mora biti istaknuta uz cijenu pripadajuće usluge (npr. uz cijenu usluge zamjene gume na motornom

vozilu, vulkanizer mora istaknuti i cijenu gume ako je istu koristio radi ugradnje u vozilo).

Primjer 5. Označavanje frizerskih cijena usluga na cjeniku u frizerskom salonu:

C J E N I K		
Cijene u EUR preračunate prema fiksnom tečaju konverzije: 1 EUR = 7,53450 kn		
Pranje kose	5,31 EUR	40,00 kn
Feniranje kose	9,92 EUR	70,00 kn
Šišanje kose	10,62 EUR	80,00 kn
Šišanje i feniranje kose	13,27 EUR	100,00 kn
Trajna	26,54 EUR	200,00 kn
Muško šišanje	4,65 EUR	35,00 kn
Dječje šišanje	6,34 EUR	50,00 kn

4. Isticanje cijena tijekom posebnih oblika prodaje**4.1. Općenito o posebnim oblicima prodaje proizvoda (roba i usluga)**

Pod posebnim oblicima prodaje, u smislu čl. 19. st.1. Zakona, smatra se prodaja proizvoda po cijenama nižim od cijena u redovnoj prodaji, a obuhvaća prodajne oblike pod nazivima iz st. 2. ovoga članka: akcijsku prodaju, rasprodaju, sezonsko sniženje, prodaju robe s greškom i prodaju robe kojoj istječe rok uporabe.

Dok se akcijska prodaja, sezonsko sniženje i rasprodaja primjenjuju za posebne oblike prodaje robe i usluga, dotle se prodaja po nižim cijenama zbog greške ili skorog isteka roka trajanja primjenjuje isključivo na robu (ne i na usluge). Prilikom provođenja posebnog oblika prodaje, trgovac može koristiti svaki od navedenih naziva samo ako ispunjeni uvjeti za njegovu primjenu propisani odredbama čl. 20. do 24. Zakona. U skladu s navedenim odredbama: **akcijska prodaja** je prodaja određenih proizvoda po cijeni nižoj od cijene tog proizvoda u redovnoj prodaji; **rasprodaja** je prodaja proizvoda po nižoj cijeni u slučaju prestanka poslovanja trgovca ili poslovanja u dosadašnjim poslovnim prostorijama ili prestanka prodaje određenog proizvoda iz predmeta poslovanja trgovca ili kada je poslovanje trgovca ozbiljno ugroženo; **sezonsko sniženje** je prodaja proizvoda po sniženoj cijeni nakon proteka sezone, a unutar razdoblja sezonskog sniženja propisanog posebnim pravilnikom o sezonskom sniženju; **prodaja robe s greškom** je prodaja robe koja ima grešku što trgovac mora jasno, vidljivo i čitljivo označiti na robi ili na njenom prodajnom mjestu te upoznati potrošača u čemu se sastoji greška na robi; **prodaja robe kojoj istječe rok uporabe** je prodaja robe po cijeni nižoj od cijene iste robe u redovnoj prodaji jer joj istječe rok uporabe, a trgovac mora imati dodatno jasno, vidljivo i čitljivo istaknuti krajnji rok uporabe (na robi ili njenom prodajnom mjestu). Ako trgovac najavljuje i provodi posebni oblik prodaje pod nekim od navedenih naziva, a ne ispunjava uvjete za njegovo korištenje (primjerice najavljuje i prodaje robu na rasprodaji iako nisu ispunjeni propisani uvjeti za provođenje rasprodaje ili oglašava i provodi sezonsko sniženje izvan rokova propisanih posebnim pravilnikom, ili oglašava i provodi akcijsku prodaju po cijeni koja nije niža od cijene

istog proizvoda u redovnoj prodaji odnosno koja nije niža od najniže cijene istog proizvoda u razdoblju od 30 dana prije akcijske prodaje) tada se radi o nepoštenoj (i to zavaravajućoj) poslovnoj praksi trgovca prema potrošaču, a koja praksa je odredbom čl. 33. ZPP izrijekom zabranjena.

Odredbom čl. 19. st. 3. ZPP propisano je da, prilikom obavljanja posebnog oblika prodaje koji nije uređen odredbama ovoga Zakona, trgovac može koristiti i druge nazive uz uvjet da se proizvodi prodaju po cijenama nižim od cijena u redovnoj prodaji, odnosno po cijeni koja je niža od najniže cijene koju je trgovac (u istom prodajnom objektu/prodajnom mjestu) prodavao u razdoblju od 30 dana prije početka provođenja posebnog oblika prodaje. Skrećemo pozornost da trgovac prilikom provođenja posebnog oblika prodaje ne smije koristiti zavaravajuće nazive koji bi mogli potrošača dovesti u zabludu da se proizvodi prodaju po sniženim cijenama koje u stvarnosti nisu snižene, jer se i u tom slučaju ostvaruju obilježja nepoštenosti (zavaravajuće) poslovne prakse trgovca prema potrošačima. Primjerice, zavaravajući nazivi provođenja posebnih oblika prodaje mogu biti slijedeći nazivi: „Trajno niska cijena“ ili „Diskontno niska cijena“ - jer navedeno upućuje da stvarno riječ o redovnoj cijeni (naime, ako je neka cijena „trajno“ niska, onda ona postaje „redovna“ cijena) ili da je riječ o diskontnoj prodaji koja se smije obavljati u diskontnoj prodavaonici, za koju je bitna značajka da se roba prodaje po cijenama koje su niže od cijena istovrsne robe u drugim vrstama prodavaonica; ili „Sniženje dijela asortimana“, „Veliko sniženje“, „Vikend sniženje“ ili bilo koji dugi naziv s riječju „Sniženje“ - jer takav izričaj prosječnog potrošača može asociirati na „sezonsko sniženje“ čime ga se dovodi u zabludu glede stvarnog razloga prodaje proizvoda po nižim cijenama. Umjesto navedenih naziva, preporučamo primjerice korištenje slijedećih naziva: „Posebna ponuda“, „Posebne pogodnosti“, „Late shopping“ ili „Noćna kupnja“, „Vikend niske cijene“, „Vikend kupnja po nižim cijenama“, „Vikend popust“, „Happy hours“, „Crni petak“, „Posebna prilika“, „Najbolja prilika“, „Niže cijene povodom x godišnjice poslovanja“, „Prodaja po posebno sniženim cijenama“, „Super cijene“, „Blagdanske pogodnosti“.

Trgovac koji prodaje proizvod na akciji nije obavezan isticati navod „Akcijska prodaja“ ili „Akcija“ niti je vezan duljinom trajanja takvog oblika prodaje ili brojem akcijskih prodaja tijekom godine, ali može istaknuti naznaku o akcijskoj prodaji kao i duljinu njenog trajanja (npr. „Vikend akcija“ ili „Mjesec akcijske prodaje“). Jednako tako, trgovac nema obvezu, ali može istaknuti podatak o vremenskom razdoblju provođenja pojedinog posebnog oblika prodaje (npr. „Akcija od 1. do 15.“ ili „Rasprodaja do isteka zaliha“, „Ljetno sezonsko sniženje od 1. do 15.8.“).

Kod provođenja posebnih oblika prodaje robe (snižavanja cijena) trgovac mora voditi računa da nova snižena cijena koju primjenjuje tijekom posebnog oblika prodaje ne bude niža od njene nabavne cijene¹¹ s PDV-om jer se time ostvaruje obilježje nepoštenog trgovanja, a koje je, odredbom čl. 63. st. 2 ZPP izrijekom zabranjeno. Međutim, odredbom čl. 64. st.2. ZPP je propisano da se iznimno neće smatrati nepoštenim trgovanjem prodaja robe po ispod njene nabavne cijene s PDV-om, u slučaju: prodaje robe sa skorim istekom roka valjanosti; povlačenja robe iz prodajnog asortimana; potpune rasprodaje zbog zatvaranja prodajnog objekta; stečaja ili likvidacije trgovačkog društva odnosno zatvaranja obrta; ili drugim razlozima kojima trgovac ne čini radnje kojima se sprječava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje. Primjenjivi drugi razlozi zbog kojih trgovac može pro-

davati robu ispod njene nabavne cijene s PDV-om bili bi slučajevi ograničenja (visine) cijene ili marže propisani posebnim propisima.¹² Stoga, budući da ograničenja tih cijena nije uvjetovano radnjama trgovca već odlukom nadležnog tijela javne vlasti, te mjere predstavljaju opravdane razloge za prodaju te hrane i ispod nabavne cijene te robe.

4.2. Opća pravila o načinu isticanja cijena tijekom posebnih oblika prodaje

Opća pravila o načinu isticanja cijena tijekom provođenja posebnih oblika prodaje propisana su odredbama čl. 19. ZPP. Kad je riječ o načinu isticanja cijena tijekom provedbe posebnog oblika prodaje, bitno je istaknuti da Zakon posebno propisuje opća pravila za isticanje cijena tijekom provođenja posebnog oblika prodaje robe, a posebno tijekom provođenja posebnog oblika prodaje usluge, s napomenom, da se (za razliku od prethodnog Zakona¹⁴) opća pravila o isticanju cijena tijekom provođenja posebnog oblika prodaje primjenjuje bez obzira na vrijeme trajanja takve prodaje (za 1 dan ili više dana).

Europska komisija objavila Smjernice za tumačenje i primjenu čl. 6.a. Direktive 98/6 EZ Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti potrošača prilikom isticanja cijena proizvoda ponuđenih potrošačima (SL C 526, 29.12.2021., u nastavku: Smjernice) u kojoj se pojašnjava na koji se način najavljuju (oglašavaju) i provode posebni oblici prodaje, koja se cijena smatra referentnom cijenom na temelju koje se izračunava svako najavljeno sniženje i koje se cijene ističu tijekom provođenja posebnog oblika prodaje. Prema Smjernici, sniženje cijena proizvoda obuhvaćenih posebnim oblikom prodaje temelji se na prethodnoj najnižoj cijeni istog proizvoda u razdoblju 30 dana prije provođenja posebnog oblika prodaje, kao referentnoj cijeni u odnosu na koje se izračunava (provodi) najavljeno sniženje cijena cijena bilo u postotnom iznosu („Sniženje 30%“) ili apsolutnom iznosu („Sniženje 1,33 EUR/10,00 kn“). Prethodno najniža (referentna) cijena uključuje redovnu ili bilo koju drugu sniženu cijenu odnosno svaku cijenu koja je unutar referentnog razdoblja o 30 dana bila najniža cijena tog proizvoda, uključujući i (posljednje primjenjivanu) redovnu cijenu, ako je ona bila najniža. Najniža cijena će biti (posljednje primjenjivana) redovna cijena samo u slučaju da u razdoblju od 30 dana od samog dana prije početka posebnog oblika prodaje proizvoda isti nije bio predmet nikakvog sniženja cijena. Ako je u razdoblju od 30 dana prije početka održavanja posebnog oblika prodaje ipak provedeno neko drugo sniženje prodaje tog istog proizvoda (ili odobran popust), nova snižena cijena mora se računati u odnosu na tu ranije sniženu cijenu i ne može biti jednaka niti viša od najniže cijene koju je isti proizvod imao na istom prodajnom objektu (prodajnom mjestu) u referentnom razdoblju.¹³ Prema tome, (posljednje

12 Primjerice, Vlada RH donijela je Odluku o izravnim mjerama kontrole cijena određenih prehrambenih proizvoda (Nar. nov., br. 104/22) kojom je, radi sprječavanja negativnih učinaka promjena pojedinih cijena i u cilju otklanjanja štetnih posljedica poremećaja na tržištu u pogledu opskrbe osnovnim životnim namenicama stanovništva, odredila najviše razine cijene za jestivo suncokretovo ulje po litri, UHT mlijeko s 2,8% mm po litri, bijeli kristalni šećer po kg, brašno tip T-400 oštro i T-400 glatko po kg, svinjsku lopaticu bez kostiju i svinjski vrat s kostima po kg, svinjsko mljeveno meso u pakiranu do 1 kg (pakirano u kontroliranoj atmosferi) i svježe cijelo pile po kg. Istom Odlukom za svaku od navedene hrane popisan je najviši postotak marže koju trgovac može obračunati na neto fakturu cijenu, umanjenu za sve rabate i vanfakturane popuste.

13 Navedeno nije u suprotnosti s odredbom čl. 19.st.1. ZPP prema kojoj se pod „posebnim oblikom prodaje smatra prodaja proizvoda po cijenama nižim od cijena u redovnoj prodaji“ jer je u svakom slučaju snižena cijena koja se primjenjuje tijekom provođenja posebnog oblika prodaje niža od cijene proizvoda koja se prodaje u redovnoj prodaji. Naime, upravo izraz „cijena niža od cijene proizvoda u redovnoj prodaji“ obuhvaća sve situacije koje se odnose na referentnu cijenu u odnosu na koju se računa sniženje prilikom provođenja poseb-

11 Nabavna cijena je jedinična cijena koštanja po kojoj se kupuju robe i usluge čiju strukturu čine fakturirana cijena dobavljača umanjena za eventualne popuste i zavisni troškovi nabave koji su vezani uz konkretnu nabavu materijala i sredstva za rad.

primjenjivana) redovna cijena smije se istaknuti uz sniženu cijenu samo u slučaju kada je ta redovna cijena bila najniža za tu robu u posljednjih 30 dana. Stoga, trgovac koji najavljuje sniženje cijena mora o svemu prethodno navedenom voditi računa, što znači da najprije mora utvrditi najnižu cijenu koju je naplaćivao za predmetni proizvod unutar razdoblja od najmanje 30 dana prije primjene sniženja cijena (kao i pri odobravanju popusta na proizvode) i na prodajnom mjestu istaknuti tu cijenu, kao i (nižu) cijenu koju primjenjuje tijekom provođenja posebnog oblika prodaje.

U marketinške svrhe, posebni oblici se mogu oglašavati naznakama kao što su "Rasprodaja po cijenama nižim od najnižih cijena zadnjih 30 dana", "Odobravamo popust od X% na najniže cijene" i sl. Najniža cijena za pojedinu robu obuhvaćenu posebnim oblikom prodaje može se naznačiti na prodajnom mjestu, odnosno na odgovarajućim etiketama u prodajnom objektu ili u odjeljcima s cijenama na internetskim trgovinama primjerice riječima "Najniža cijena" ili "Prethodno najniža cijena" ili "Naša najniža cijena" ili "Najniža cijena u prethodnih 30 dana" ili na neki drugi način koji potrošaču pruža informaciju da je to bila najniža cijena u prethodnom razdoblju. Najniža cijena može se, ali i ne mora prectati.

Posebno želimo istaknuti da prema ZZP, način isticanja cijena prilikom provođenja posebnog oblika prodaje nije propisan jedinstveno za proizvode, već različito, ovisno o tome provodi li trgovac posebni oblik prodaje robe ili posebni oblik prodaje (pružanja) usluga.

istićemo...

Tijekom trajanja posebnog oblika **prodaje robe** kao i **kod oglašavanja takve prodaje**, trgovac je dužan istaknuti cijenu koju primjenjuje tijekom trajanja posebnog oblika prodaje i **najnižu cijenu koju je trgovac primjenjivao za istu robu tijekom razdoblja od 30 dana prije provođenja posebnog oblika prodaje**.

Obveza isticanja najniže cijene u prethodnih 30 dana (prije provođenja posebnog oblika prodaje) i snižene cijene koja se primjenjuje za vrijeme posebnog oblika prodaje primjenjuje se na posebne oblike prodaje robe koje se provode u prodajnom objektu (prodavaonici) tako i izvan prodavaonice (na štandu, klupi, u kiosku, prodajnom automatu, pokretnoj i prigodnoj prodaji, internet prodaji odnosno prilikom sklapanja ugovora na daljinu i izvan poslovnih prostorija) te pri oglašavanju takvog oblika prodaje (u katalogu, oglasu, letku i sl.).

Da bi udovoljio obvezi iz čl. 16. ZT trgovac je dužan prilikom provođenja posebnih oblika prodaje robe sačiniti zapisnik o sniženju cijena u kojem redovnu cijenu (posljednju ili najnižu cijenu u prethodnih 30 dana ako ona nije ujedno i posljednja cijena) treba sniziti na novu, nižu cijenu koju primjenjuje tijekom provedbe posebnog oblika prodaje, osim u slučaju odobravanja popusta za određene proizvode ili skupinu proizvoda, kada popust odobrava i iskazuje na računu potrošača (međutim, smatramo da nema zapreke da i u tom slučaju trgovac sačini zapisnik ili drugu ispravu o sniženju cijene za najavljeni popust).

nog oblika prodaje - odnosno, uključuje sve varijante najniže cijene unutar 30 dana (koja može biti bilo koja snižena cijena iz prethodnog posebnog oblika prodaje unutar 30 dana u odnosu na posljednje primjenjivana redovnu cijenu, ali i posljednja primjenjivana redovna cijena, ako ona u istom razdoblju nije snižavana).

Primjer 6. - Isticanje cijena kod posebnih oblika prodaje (akcijska prodaja i rasprodaja):**VINO GRAŠEVINA OPG TOMI 0,75 L**
kvalitetno vino

Akcijska prodaja od 20. do 30. 11.

7,30 EUR
7,96 EUR55,00 kn
60,00 kn

Tečaj 1 € = 7,53450 kn

Rasprodaja**PERILICA RUBLJA XYZ**

(Sniženje cijena za 25% od 5.11. do isteka zaliha)

Snižena MPC:
Naša najniža MPC:159,27 €
212,36 €1.200,00 kn
1.600,00 kn

Tečaj 1 € = 7,53450 kn

Tijekom trajanja posebnog oblika **prodaje usluge unutar poslovnih prostorija**, trgovac je dužan istaknuti cijenu koju primjenjuje tijekom trajanja posebnog oblika prodaje i **najnižu cijenu koju je trgovac primjenjivao za istu uslugu tijekom razdoblja od 30 dana prije provođenja posebnog oblika prodaje, osim u slučaju oglašavanja usluga i sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija i ugovora sklopljenih na daljinu**.

Dakle, ako trgovac provodi poseban oblik prodaje (pružanja) usluga, obveza isticanja dviju cijena (snižene i najniže cijene u prethodnih 30 dana) odnosi samo na pružanje usluga unutar poslovnog prostora trgovca (npr. frizerskog salona, automehaničarske radnje), a ne izvan poslovnih prostorija odnosno pri sklapanju ugovora o pružanju usluga na daljinu ili izvan poslovnih prostorija trgovca niti pri oglašavanju posebnih oblika pružanja usluga. U potonjem slučaju trgovac ističe samo jednu cijenu i to onu (sniženu) cijenu koju primjenjuje tijekom trajanja posebnog oblika prodaje (ne i najnižu cijenu u prethodnih 30 dana).

Primjer 7. - Isticanje cijena kod posebnih oblika pružanja usluga u poslovnom prostoru:**C J E N I K****FRIZERSKIH USLUGA U FRIZERSKOM SALONU NADA**

Akcijske cijene za muško šišanje

(Vrijeme trajanja akcije: od 10. do 20.11.)

Snižena cijena:

3,98 €

30,00 kn

Najniža cijena u prethodnih 30 dana:

4,65 €

35,00 kn

Tečaj 1 € = 7,53450 kn

4.3. Izuzeci od primjene pravila o isticanju cijena kod posebnih oblika prodaje

Opća pravila o isticanju dviju cijena (snižene cijene koja se primjenjuje i najniže cijene istog proizvoda u prethodnom razdoblju od 30

dana) ne odnosi se na prodaju po nižim cijenama od cijene proizvoda u redovnoj prodaji u sljedećim slučajevima: **a) kada su cijene proizvoda kombinirane ili vezane uz uvjetne ponude** (npr. "Dva za cijenu jednoga" ili "Jedan kupiš, jedan gratis"); **b) na programe vjernosti**, kao što su kartice za popust ili kuponi, u okviru kojih potrošač ima pravo na popust na cijenu svih proizvoda trgovca ili određenih linija proizvoda tijekom produljenih neprekidnih razdoblja (npr. šest mjeseci, jedna godina i sl.) ili kojima omogućuje prikupljanje bodova za buduće kupnje; **c) na stvarna personalizirana sniženja cijena** (primjerice, kad potrošač nakon kupnje dobije vrijednosni kupon za 20% popust koji vrijedi za slijedeću kupnju ili kupnju do kraja mjeseca, ili se sniženje odobrava pri posebnim prigodama za određenog potrošača kao što je pristupanje programu vjernosti ili povodom njegovog rođendana i sl.). U svim tim slučajevima trgovac ističe samo cijenu proizvoda u redovnoj prodaji, te istu cijenu umanjuje za najavljenog sniženje (u postotnom ili apsolutnom iznosu) na računu potrošača. Kod promidžbene prakse u kojima se promiču prethodno navedene cjenovne prednosti bez primjene pravila o isticanju dviju cijena, primjena takvih poslovnih praksi ocjenjuje se prema ZPP u skladu s odredbama nepošteno poslovne prakse (primjerice, nepoštenom i to zavaravajućom poslovnom praksom bi se smatrala prodaja pretpakovine koja sadržava 2 proizvoda s naznakom "1 proizvod gratis" ili "2 za 1" po cijeni koja je veća od cijene jednog proizvoda u redovnoj prodaji, jer u tom slučaju drugi proizvod ipak nije gratis).

ističemo...

Međutim, obveza isticanja snižene cijene i najniže odnosno prethodne cijene ipak će se primjenjivati na sniženja cijena koja se, iako su predstavljena kao personalizirana, u stvarnosti nude/najavljuju i prodaju **svim potrošačima**.

Do takve situacije može doći ako trgovac stavi na raspolaganje kupone ili kodove za popuste potencijalno svim potrošačima koji posjećuju fizičku ili internetsku trgovinu u određenim razdobljima, odnosno kada se velik broj ili većina kupaca može koristiti ili se već koristi navedenim kuponima, kodovima ili nekim drugim programom vjernosti (npr. "Danas 20% popusta na proizvoda ABC uz upotrebu koda XYZ" ili, "Ovaj vikend 20% popusta na ABC proizvode samo za članove programa vjernosti"). U takvim se slučajevima iznimka ne primjenjuje što znači da je trgovac dužan na proizvode istaknuti najnižu prethodnu cijenu (u razdoblju 30 dana prije takve prodaje) i sniženu cijenu koju primjenjuje za navedene potrošače.

Ovdje želimo ponovno ukazati na odredbu čl. 8. st.2. podst. 3. novog Pravilnika o isticanju cijena prema kojoj nije potrebno isticati CJM za robu koja se prodaje u okviru posebnog oblika prodaje (ističe se samo MPC), ali smatramo da nema zapreke da trgovac uz MPC istakne CJM.

4.4. Posebna pravila o načinu isticanja cijena tijekom sezonskog sniženja

Posebna (dodatna) pravila o načinu isticanja cijena tijekom provođenja sezonskog sniženja kao i uvjeti pod kojima se ista provode propisana su novim Pravilnikom o sezonskom sniženju.¹⁴

¹⁴ Ovaj Pravilnik u cijelosti je usklađen s odredbama novog ZPP kojima se uređuje isticanje cijena tijekom provođenja posebnog oblika prodaje, kao i sa Direktivom (EU) 2019/2161 Europskog parlamenta i Vijeća od 17.11.2019. o izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i direktiva 98/6/EZ, 2005/29/EZ te 1022/83/EU Europskog parlamenta i vijeća u pogledu boljeg izvršavanja i modernizacije pravila Unije o zaštiti potrošača (Tekst značajan za EGP, SL L 328, 18.12.2019.).

Uvjeti provođenja sezonskog sniženja cijena proizvoda i način isticanja cijena tijekom provođenja sezonskog sniženja propisani su odredbama čl. 3. do 6. novog Pravilnika o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja, uglavnom na istovjetan način kao što su to bili propisani i istoimenim Pravilnikom¹⁵, uz sljedeće bitne novine: novim Pravilnikom izrijekom se propisuje da se uz sniženu cijenu koja se primjenjuje tijekom provođenja sezonskog sniženja ističe i najniža cijena istog proizvoda u prethodnih 30 dana, a ne "redovna" cijena kao što je to bilo propisano prethodnim Pravilnikom¹⁵; propisuje se koja se cijena smatra referentnom cijenom u odnosu na koje se izračunava cijena tijekom provođenja progresivnog sezonskog sniženja cijena; propisuju se slučajevi u kojima se ne primjenjuje pravilo o isticanju, uz sniženu cijenu i najniže cijene koja se za isti proizvod primjenjivala u prethodnom razdoblju od 30 dana; propisuje mogućnost prodaje preostale robe po sniženoj cijeni provedenoj tijekom trajanja sezonskog sniženja sukladno Pravilniku¹⁵.

I prema novom Pravilniku, sezonsko sniženje se odvija dva puta godišnje i to kao zimsko sezonsko sniženje - započinje od 27. prosinca tekuće godine i ljetno sezonsko sniženje - započinje od 1. srpnja tekuće godine te može trajati najdulje 60 dana računajući od navedenih datuma. Međutim, ako su unutar propisanog razdoblja sezonskog sniženja ne proda sva roba, trgovac može nastaviti s prodajom robe sve do isteka zalih, ali takvu prodaju nije dopušteno oglašavati kao sezonsko sniženje.

ističemo...

U okviru sezonskog sniženja, najniža cijena koju je trgovac primjenjivao tijekom razdoblja od 30 dana prije provođenja sezonskog sniženja i snižena cijena ističu se jasno, vidljivo i čitljivo.

Pritom, najniža cijena koju je trgovac primjenjivao u razdoblju od 30 dana koje prethodi sezonskom sniženju cijena iste robe, ujedno je i referentna cijena u odnosu na koju se provodi (izračunava) svako najavljenog postotno sezonsko sniženje cijene.

Dakle, kada trgovac provodi sezonsko sniženje cijena roba koja se prodaje u prodavaonici i izvan prodavaonice ili kod oglašavanja takve prodaje, kao i kada provodi sezonsko sniženje cijena usluga koje nudi u poslovnoj prostoriji, mora uz (novu) sniženu cijenu koju primjenjuje tijekom razdoblja provođenja sezonskog sniženja istaknuti i najnižu cijenu koju je za isti proizvod (robu, uslugu) primjenjivao tijekom prethodnog razdoblja od najmanje 30 dana prije provođenja sezonskog sniženja. Navedeno pravilo primjenjuje se i u slučaju provođenja sniženja cijena istog proizvoda dva ili više puta unutar razdoblja trajanja sezonskog sniženja ako su sniženja bila prekinuta vremenskim razdobljem (u tom slučaju, svako naredno sniženje smatra se kao "novo" sezonsko sniženje te se razdoblje od 30 dana radi utvrđivanja najniže cijene, računa od početka provedbe narednog sezonskog sniženja).

Primjer 8. - Isticanje cijena iste robe na zimskom sezonskom sniženju s prekidom:

Trgovac je 1.12. primjenjivao MPC za mušku košulju TONI u iznosu od 13,27 EUR / 100,00 kn da bi 20.12. cijenu istog proizvoda zapisnikom povisio na 19,91 EUR / 150,00 kn, nakon čega najavljuje i provodi u razdoblju od 27.12. tekuće godine do 10.1. iduće godine zimsko sezonsko sniženje istog proizvoda za 20%. Trgovac mora na proizvodu ili njegovom prodajnom mjestu istaknuti cijenu od 13,27 EUR / 100,00 kn - kao najnižu cijenu koju je proizvod imao tijekom

razdoblja od 30 dana prije početka provođenja sezonskog sniženja, te sniženu cijenu od 10,62 EUR / 80,00 kn, a što odgovara umanjenu najniže cijene za najavljenih 20% (13,27 EUR - 2,65 EUR / 100,00 kn - 20,00 kn) i u tu svrhu sačiniti zapisnik o sniženju cijene sa 13,27 EUR na 10,62 EUR / 100,00 kn na 80,00 kn. U razdoblju od 11.1. do 31.1. trgovac prodaje isti proizvod po redovnoj cijeni od 19,91 EUR / 150,00 kn (koju cijenu je kao redovnu cijenu primjenjivao neposredno prije početka sezonskog sniženja) i u tu svrhu zapisnikom povećava cijenu od 10,62 EUR / 80,00 kn na 19,91 EUR / 150,00 kn. Od 1.2. do 24.2. trgovac ponovno najavljuje i provodi (drugo) zimsko sezonsko sniženje istog proizvoda za 10% te na proizvodu ili njegovom prodajnom mjestu ističe cijenu od 10,62 EUR / 80,00 kn - kao najnižu cijenu istog proizvoda u razdoblju od 30 dana prije početka provođenja (drugog) sezonskog sniženja i novu nižu cijenu od 9,56 EUR / 72,00 kn, koja cijena odgovara umanjenu najniže cijene za najavljenih 10% (10,62 EUR - 1,06 EUR / 80,00 kn - 8,00 kn) te u tu svrhu sačinjava zapisnik o sniženju cijene od 10,62 EUR / 80,00 kn na 9,56 EUR / 72,00 kn.

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 20%

(od 27.12. do 10.1.)

MUŠKA KOŠULJA TONI

(vel. M-XL)

Snižena cijena:	10,62 €	80,00 kn
Najniža cijena:	13,27 €	100,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 10%

(od 1.2. do 24.2.)

MUŠKA KOŠULJA TONI

(vel. M-XL)

Snižena cijena:	9,56 €	72,00 kn
Najniža cijena:	10,62 €	80,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

ističemo...

U slučaju kada se cijena postupno i bez prekida smanjuje u okviru istog sezonskog sniženja (tzv "progresivno sniženje cijena") trgovac ističe najnižu cijenu koju je primjenjivao tijekom razdoblja od 30 dana prije provođenja sezonskog sniženja i novu sniženu cijenu.

Dakle, ako trgovac u okviru istog razdoblja sezonskog sniženja provodi progresivno sniženje cijena istom proizvodu odnosno kada postupno i bez prekida smanjuje cijenu svaki puta za veći postotni iznos, tada trgovac, uz sniženu cijenu koju primjenjuje tijekom prvog i svakog daljnjeg progresivnog sniženja, kao najnižu cijenu ističe onu najnižu cijenu koju je za isti proizvod (robu, uslugu) primjenjivao tijekom razdoblja od 30 dana prije početka provođenja (progresivnog) sezonskog sniženja. Primjerice, najniža cijena robe u zadnjih 30 dana prije početka provođenja sezonskog sniženja cijena iznosila je 753,45 kn odnosno 100 eura. Trgovac mora navesti tu

cijenu kao najnižu cijenu u prethodnom razdoblju od 30 dana, a koja cijena je ujedno referentna cijena od koje se najavljuje i provodi prvo progresivno sniženje cijene (npr. za 10%) te uz najnižu cijenu ističe i (novu) sniženu cijenu. Trgovac zadržava istaknutu najnižu cijenu (753,45 kn/100 €) uz svako naredno neprekidno progresivno postotno sniženje cijena (npr. za 20%, 30%, 40% itd.) te uz nju ističe i sniženu cijenu koja odgovara najavljenom postotku sniženja. Prethodno najniža cijena koju je trgovac primjenjivao u razdoblju 30 dana prije početka primjene sezonskog sniženja cijena, ujedno je i referentna cijena u odnosu na provode i izračunavaju sva postupna i bez prekida najavljenog naredna sniženja cijena. Unutar navedenog razdoblja progresivnog sniženja cijena, cijene se mogu samo postupno snižavati, a ne i povećavati, niti se razdoblje progresivnog snižavanja cijena može prekinuti (ako se prekine, naredno sezonsko sniženje ne može se provoditi po ovom pravilu, već se uz sniženu cijenu ističe zadnje primjenjiva najniža cijena koja se za isti proizvod primjenjivala u razdoblju od 30 dana koje prethodi početku prekinutog sniženja).

I kod progresivnog sniženja cijena trgovac mora voditi računa da snižena cijena koju primjenjuje tijekom provođenja progresivnog sezonskog sniženja cijena ne bude niža od njene nabavne cijene s PDV-om, jer se time ostvaruje obilježje nepoštenog trgovanja, budući da sezonska sniženja nisu obuhvaćena izuzecima propisanim čl. 64.st.2. ZT.

Primjer 9. - Isticanje cijena kod progresivnog zimskog sezonskog sniženja cijena robe:

Trgovac je 1.12. primjenjivao MPC za mušku majicu MIMI u iznosu od 13,27 EUR / 100,00 kn, da bi 20.12. cijenu istog proizvoda zapisnikom povisio na 19,91 EUR / 150,00 kn, nakon čega najavljuje i provodi u razdoblju od 27.12. tekuće godine do 10.1. iduće godine zimsko sezonsko sniženje istog proizvoda za 20%, u razdoblju od 11.1. do 31.1. za 30%, u razdoblju od 1.2. do 15.2. za 40% i u razdoblju od 16.2. do 24.2. za 50%. Trgovac na proizvodu ili njegovom prodajnom mjestu na početku progresivnog sezonskog sniženja mora istaknuti najnižu cijenu koji je za isti proizvod primjenjivao u razdoblju od 30 dana prije početka provođenja sezonskog sniženja, što je u ovom slučaju cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn. To je ujedno i referentna cijena u odnosu na koju se provode uzastopna sniženja odnosno izračunavaju nove snižene cijene u oglašavanom postotku za svako od navedenih razdoblja u okviru istog sezonskog sniženja. U svim uzastopnim (neprekinutim) sniženjima cijena uvijek mora biti istaknuta najniža cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn i nova snižena cijena umanjena za odgovarajuće najavljenom postotno sniženje u razdoblju na koji se odnosi: u razdoblju od 27.12. do 10.1. u iznosu od 10,62 EUR / 80,00 kn (najniža cijena cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn umanjena za 20% odnosno za 2,65 EUR / 20,00 kn); u razdoblju od 11.1. do 31.1. u iznosu od 9,29 EUR / 70,00 kn (najniža cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn umanjena za 30% odnosno za 3,98 EUR / 30,00 kn); u razdoblju od 1.2. do 15.2. u iznosu od 7,96 EUR / 60,00 kn (najniža cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn umanjena za 40% odnosno za 5,31 EUR / 40,00 kn) i u razdoblju od 16.2. do 24.2. u iznosu od 6,64 EUR / 50,00 kn (najniža cijena od 13,27 EUR / 100,00 kn umanjena za 50% odnosno za 6,64 EUR / 50,00 kn). Trgovac najprije zapisnikom snižava posljednju istaknutu redovnu cijenu od 19,91 EUR / 150,00 kn na najnižu cijenu od 13,27 EUR / 100,00 kn, nakon čega na početku svakog razdoblja uzastopnog sniženja cijena, ovu cijenu snižava na iznos snižene cijene koju u tom razdoblju primjenjuje.

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 20%
(od 27.12.)**MUŠKA MAJICA MIMI**
(100% pamuk, vel. 52-54)

Snižena cijena:	10,62 €	80,00 kn
Najniža cijena:	13,27 €	100,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 30%
(od 11.1.)**MUŠKA MAJICA MIMI**
(100% pamuk, vel. 52-54)

Snižena cijena:	9,29 €	70,00 kn
Najniža cijena:	13,27 €	100,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 40%
(od 1.2.)**MUŠKA MAJICA MIMI**
(100% pamuk, vel. 52-54)

Snižena cijena:	7,96 €	60,00 kn
Najniža cijena:	13,27 €	100,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

ZIMSKO SEZONSKO SNIŽENJE 50%
(od 16.2.)**MUŠKA MAJICA MIMI**
(100% pamuk, vel. 52-54)

Snižena cijena:	6.64 €	50,00 kn
Najniža cijena:	13,27 €	100,00 kn

Tečaj: €/kn = 7,53450

Navedena posebna pravila o načinu isticanju cijena primjenjuje se kod provođenja sezonskog sniženja cijena robe kod svih oblika i načina obavljanja trgovine na malo (u prodavaonici i izvan prodavaonice, pri sklapanju ugovora na daljinu te izvan poslovne prostorije trgovca), kao i pri oglašavanju takve prodaje, a kod provođenja sezonskog sniženja usluga, samo u slučaju kada se isto provodi u poslovnoj prostoriji trgovca (ne i prilikom sklapanja ugovora o pružanju usluga na daljinu od izvan poslovnih prostorija niti pri oglašavanju takve prodaje, kada se ističe samo snižena cijena koja se primjenjuje tijekom trajanja sezonskog sniženja).

Odredbom čl. 5. novog Pravilnika o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja propisano je da roba koja se nakon proteka sezonskog sniženja prodaje do isteka zalih po sniženoj cijeni sukladno čl. 4. Pravilnika¹⁵, stupanjem na snagu novog Pravilnika (15.10.2022.) nastavlja se prodavati po istoj cijeni do isteka zalih.

5. Isticanje cijena prilikom odobravanja popusta

Odobranje popusta smatra se prodajnim uvjetom koje trgovac može, ali ne mora primjenjivati. Međutim, ako se odluči na odobravanje popusta, tada o tome mora u prodajnom objektu odnosno prodajnom mjestu (u slučaju internet prodaje - na mrežnoj stranici) vidno istaknuti takav uvjet i dosljedno se pridržavati istaknutih uvjeta. U skladu s odredbom čl. 8. st. 2. ZZP, trgovac može potrošačima odobravati popust za pojedine proizvode (npr. dječja kolica, usluga zamjene guma za osobna motorna vozila) ili skupinu proizvoda (npr. svu dječju odjeću, uslugu zamjenu guma za sva vozila), pojedine skupine potrošača (npr. umirovljenike, vojnike, djecu, mladence i dr.) ili pojedine oblike plaćanja (npr. za gotovinsko plaćanje).

ističemo...

Odredbom čl. 8.st.4. Zakona izrijekom je propisano da ako trgovac, kao poseban uvjet prodaje odobrava popust za pojedine proizvode ili skupine proizvoda, dužan je istaknuti MPC sukladno odredbama kojima se uređuje isticanje cijena kod posebnih oblika prodaje, osim ako drugačije nije uređeno posebnim zakonom.

Dakle, isticanje dviju cijena (najniže cijene u prethodnih 30 dana i cijene snižene za najavljeni popust) primjenjuje se samo kod odobravanja popusta na određen proizvod ili skupinu proizvoda, a ne i u slučaju odobravanja popusta za određene skupine potrošača ili načine plaćanja. Podsjećamo da pri odobravanju popusta nije potrebno sačinjavati zapisnik o promjeni (sniženju) cijene za najavljeni popust, jer se popust iskazuje (odobrava) na računu potrošača, ali smatramo da nema zapreke da se i u tom slučaju sačini zapisnik o sniženju cijena. Ako bi trgovac odobravao popust za sveukupni prodajni asortiman, smatramo da nije potrebno na sve proizvode isticati dvije cijene, već (samo) cijenu u redovnoj prodaji, a popust odobravati odnosno iskazivati na računu potrošača. To stoga, jer se ne radi o odobravanju popusta za **pojedine** proizvode niti za **skupinu** proizvoda, već se popust odobrava na **sve** proizvode iz prodajnog asortimana trgovca.

Primjer 10. - Isticanje cijena kod odobravanja popusta na određenu robu:**BAGREMOV MED 0,70 kg**
(tijekom prosinca odobravamo popust od 10%)

Tečaj: 1 EUR = 7,53450 kn

Najniža MPC u proteklih 30 dana:	13,27 EUR	100,00 kn
MPC s popustom:	11,95 EUR	90,00 kn

6. Posebno o načinu dvojnog iskazivanja cijena

Sukladno Zakonu o uvođenju eura, sve cijene proizvoda (roba i usluga) koje se nude i prodaju potrošačima, u razdoblju od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2023. moraju biti dvojnog iskazane, u kunama (kratica "kn") i eurima (kratica "EUR" ili znak €) primjenom fiksnog tečaja konverzije 1 EUR = 7,53450 HRK i u skladu s pravilima za pre-

računavanje i zaokruživanje iz predmetnog Zakona (dobiveni rezultat zaokružuje se na dvije decimale s točnošću od jednog centa, a na temelju treće decimale prema pravilu: ako je treća decimala manja od pet odnosno od broja 0 do 4, druga decimala ostaje nepromijenjena; a ukoliko je treća decimala jednaka ili veća od pet odnosno od broja 5 do 9, druga decimala povećava se za jedan i zaokružuje na viši cent). Bitno je naglasiti da je u razdoblju dvojnog iskazivanja potrebno ispravno i točno primijeniti pravila preračunavanja i zaokruživanja, što znači da od početka razdoblja obveznog dvojnog iskazivanja (5.9.2022.) do dana da koji prethodi danu uvođenja eura (31.12.2022.) **cijena koja se naplaćuje u kunama** mora biti preračunata i istaknuta i u euru, uz ispravnu primjenu utvrđenog fiksnog tečaja (1 EUR = 7,53450), tako i pravila za preračunavanje i zaokruživanje (npr. **200,00 kn** : 7,53450 = 26,5445616829 = **26,54 EUR**), a od dana uvođenja eura (1.1.2023.) do završetka razdoblja dvojnog iskazivanja (31.12.2023.) **cijena koja se naplaćuje u eurima** mora biti ispravno preračunata i navedena u kunama, također uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje (npr. **26,54 EUR** x 7,53450 = 199,96536 = **199,97 kn**).

ističemo...

Prilikom formiranja cijena, trgovci na dan uvođenja eura (ali i prije i poslije toga dana) mogu uvijek cijenu sniziti, tj. zaokružiti cijenu na niže, ali je zabranjeno u procesu uvođenja eura zaokruživanja na više, suprotno pravilima zaokruživanja.¹⁵

Primjerice, ako trgovac, proizvod X koji je do dana koji prethodi danu uvođenja EUR (do 31.12.2022.) naplaćivao po MPC (kao u prethodnom primjeru) u iznosu od 200,00 kn (26,54 EUR), nakon uvođenja EUR (od 1.1.2023.) želi naplaćivati po cijeni od **26,50 EUR**, on to smije (budući je to niža cijena od do tada primjenjivane cijene od 26,54 EUR što znači da takvo sniženje ide u korist potrošača), ali je obavezan tu primjenom fiksnog tečaja konverzije ispravno preračunati u kune (**26,50 EUR** x 7,53450 = 199,66425 = **199,65 kn**), zapisnikom sniziti prethodnu utvrđenu cijenu u kunama sa 200,00 na 199,65 kn (zbog preračunavanja EUR u kune) te na prodajnom mjestu, odnosno etiketi ili cjeniku istaknuti obje cijene (26,50 EUR / 199,65 kn).

Nakon 1. siječnja 2024. cijene će se isticati samo u eurima.

Na vidljivom mjestu u prodajnom prostoru i mjestu pružanja usluga odnosno na cjeniku usluga, kao i na internetskim stranicama i na samonaplatnim uređajima mora biti jasno, vidljivo i na lako uočljiv način istaknut fiksni tečaj konverzije (a putem telefonske prodaje isti treba biti jasno komuniciran).

Smatramo da nema zapreke da se fiksni tečaj konverzija istaknute i na oznaci s cijenama. Ako cjenik s ponudom usluga (npr. ugostiteljski cjenik) ima više stranica, dovoljno je fiksni tečaj konverzije u njegovom punom brojčanom iznosu istaknuti na prvoj stranici.

Trgovac i drugi poslovni subjekt (npr. prodavatelj iz čl. 5.st.1. ZT) dužan je dvojno iskazati cijenu robe i usluge: u poslovnoj prostoriji (prodavaonici) na prodajnom mjestu ili na robu odnosno na cjeniku ako se radi o usluzi; na internetskoj stranici; u ponudi ili ugovoru

na trajnom mediju; u obavijesti koja se potrošaču daje prilikom ili tijekom sklapanja ugovora izvan poslovne prostorije i ugovora na daljinu; tijekom oglašavanja u bilo kojem obliku, kojim se nudi prodaja robe i usluge potrošačima; putem drugih oblika iskazivanja cijena (primjerice prilikom provođenja akcijske prodaje, rasprodaje, sezonskog sniženja, prodaje robe po nižoj cijeni zbog greške ili kojoj skoro istječe rok uporabe ili posebnog oblika prodaje proizvoda pod nekim drugim nazivom, kao i pri odobravanja popusta za određeni proizvod ili skupinu proizvoda).

Kad je riječ o prodaji putem interneta, obveza dvojnog iskazivanja obuhvaća slijedeće: cijene na početnoj stranici, ali samo u slučaju ako je već na početnoj stranici istaknut određen proizvod koji se potrošaču nudi po određenoj cijeni, a koju klikom na taj proizvod potrošač može naručiti ("spremiti u virtualnu košaricu"); prilikom prikaza sugeriranih proizvoda, budući da se na navedeni način potrošaču nudi i sugerira kupnja točno određene robe kao posljedica potrošačevog odabira ili pretraživanja nekih drugih artikala/robe; ukupan iznos košarice; ukupan iznos pri završetku kupovine (iznos koji će potrošač trebati platiti); ukupan iznos na potvrdi narudžbe; i ukupan iznos na računu. Dvojno iskazivanje cijena na mrežnoj stranici može biti organizirano na način da potencijalni potrošači turističkih usluga mogu prilikom pretraživanja ponuda, odabrati valutu u kojoj žele da im se (pored u kunama) prikaže cijena, a između kojih i u eurima, prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Primjer 11. Isticanja cijena na mrežnoj stranici web shopa:

Istim Zakonom propisne su i iznimke od obveze dvojnog iskazivanja cijena u referentnom razdoblju, koje se mogu podijeliti u tri skupine iznimaka, od kojih za potrebe ovog članka ističemo: **1. skupina - kada se roba prodaje i usluge pružaju na neki od slijedećih načina:** putem automata; trgovinom na malo na štandovima i klupama na tržnicama na malo i izvan tržnica na malo (uz javno-prometne površine ili privatne površine koje imaju pristup s javno-prometne površine) te te unutar trgovačkih centara i ustanova; iz kioska; pokretnom prodajom; u proizvodnom objektu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva (OPG-a) i objektu iznajmljivača (soba, apartman, kuća za odmor, kamp i kamp odmorište); u proizvodnim objektima pravnih ili fizičkih osoba koje posjeduju povlasticu za akvakulturu ili povlasticu (dozvolu) akvakulturu ili za uzgoj riba i drugih morskih organizama; u spremištima, trapilištima i sl. u kojima se prodaje poljoprivredni sadni materijal; prigodnom prodajom (izložbe, sajmovi, priredbe i sl.); **2. skupina - kada bi dvojno iskazivanje uzrokovalo nerazmjerne troškove poslovnom subjektu, kao što su:** totem na benzinskoj postaji, fiksni penal i ostali fiksni stupovi s iskazanom cijenom te agregati i električne punionice; TV sučelja u svrhu prodaje (samo) usluga; zasloni blagajni i samoposlužni uređaji

¹⁵ Svaki trgovac određuje tržišne cijene u tržišnom gospodarstvu primjenom mehanizma ponude i potražnje, slobodne konkurencije na tržištu te prema svojoj poslovnoj politici. U tom smislu, cijene nije zabranjeno mijenjati, no uvođenje eura ne smije biti razlog povećanja cijena, već povećanje cijene mora biti rezultat određenih opravdanih okolnosti koje rezultiraju povećanjem cijene kao što su, povećanje cijena sirovina, povećanje troškova prijevoza, sklapanje ugovora s određenim podgovarateljima u lancu trgovine (npr. s dobavljačima).

za prodaju roba i usluga; uređaji za samoočitovanje cijena u trgovini (*price checker*); iznosi cijena na strojevima za vaganje te naljepnice s vaganim barkodom i cijenom; kuponi za popuste i kuponi u vrijednosti vraćene robe; igre na sreću, iznos cijena zrakoplovne karte i taksimetar; i **3. skupina- poslovni subjekt nije dužan dvojno iskazivati cijenu i drugi novčani iskaz vrijednosti**: povratna naknada na ambalaži i aparat za povrat ambalaže (TOMRA) te povratne naknade ambalaže koje su vidljive na automatiziranom uređaju za preuzimanje otpadne ambalaže; cijene otisnute na knjigama i drugim periodičkim publikacijama; vrijednost otisnuta na poštanskoj marki, frankiranoj marki, državnim biljezima; vrijednost iskazana za unaprijed plaćene elektroničke komunikacijske usluge (*prepaid bonovi*) i vrijednost otisnuta na ambalaži SIM kartice; vrijednost otisnuta na poklon kartici i vrijednost kartice.

istićemo...

Za sve navedene iznimke, do 31. prosinca 2022 cijene moraju biti iskazane u kunama, a od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. u eurima.

Trgovac nema obvezu dvojno iskazivati stanja za programe vjernosti (*loyalty program* i *loyalti* kartice), jer iznosi stanja u navedenom programu odnosno kartici ne predstavljaju cijene određene robe odnosno usluge (isti se do 31.12.2022. prikazuju u kuni, a nakon 1.1.2023. u euru).

Vežano uz naprijed navedene iznimke, ističemo da se na predmetno ne odnosi apsolutna iznimka obveze dvojnog iskazivanja cijena. Tako su od obveze dvojnog iskazivanja cijene izuzeti poslovni subjekti koji obavljaju prodaju robe u bilo kojem od oblika i načina prodaje robe izvan prodavaonice, ali ne i kad robu prodaju u prodavaonici i/ili putem interneta. Primjerice, OPG ne mora dvojno iskazati cijene u proizvodnom objektu (npr. vinariji), ali da ako svoj poljoprivredni proizvod prodaje u prodajnom prostoru (trgovini) koja je prostorno odvojena od samoga proizvodnog objekta. Od obveze dvojnog iskazivanja cijena izuzete su igre na sreću i cijene zrakoplovnih karti, ali ako se iste nudi i prodaje putem interneta ili u poslovnom prostoru, tada je potrebno njihove cijene iskazati tijekom cijelog razdoblja dvojnog iskazivanja u eurima i u kunama, na mrežnoj stranici odnosno na cjeniku igara na sreću i zrakoplovnih karata ili na vizualno uočljiv način na njihovom prodajnom mjestu (npr. na polici ispred ili ispod ili pokraj). U slučaju automata i samoposlužnih uređaja, ako se na istom nalazi cjenik u obliku teksta koji je nalijepljen na sam uređaj odnosno automat, tada je taj cjenik potrebno dvojno iskazati. Karte i ulaznice koje predstavljaju ujedno i račun (npr. prijevozne karte) nisu izuzete od obveze dvojnog iskazivanja, budući se iznimke ne odnose na obvezu dvojnog iskazivanja ukupnog iznosa na računu. Iako je povratna naknada na ambalaži jedan od izuzetaka od obveze dvojnog iskazivanja, budući da je riječ o piktogramu koji samim time ne predstavlja cijenu, u slučajevima kada se cijena povratne naknade iskazuje zasebno (na regalnim etiketama) tada cijena mora biti dvojno iskazana (ambalažu na kojoj je iskazana vrijednost povratne naknade u kuni nije potrebno mijenjati nakon dana uvođenja eura, već se ista koristi do isteka zalih). Cijene u kunama otisnute na knjizi i drugoj periodičnoj publikaciji (vrsta serijske publikacije koja izlazi u redovitim razmacima kraćim od jedne godine, a dužim od 15 dana, npr. mjesečno, tromjesečno, polugodišnje) ili albumima i sličicama i tome sl. nije potrebno dvojno iskazati, ali ako je za spomenutu robu dodatno cijena istaknuta primjerice na regalnoj etiketi, istu je potrebno dvojno iskazati. S druge strane, dnevne novine i tjedni časopisi

ne pripadaju kategoriji "periodičke publikacije" navedenoj na listi iznimaka od obveze dvojnog iskazivanja te je iste obvezno iskazati u kuni i euru u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja.

Dvojne cijene moraju se iskazati i tijekom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti (primjerice na tiskanim letcima i katalogima, TV oglasima, oglasnim panoima odnosno *billboard*-ima, društvenim mrežama, internetskim stranicama, mobilnim aplikacijama te u drugim medijima, s time da je dovoljno (samo) na jednom mjestu prikazati fiksni tečaj konverzije, a ne uz svaku robu ili uslugu (npr. na dnu letka, početnoj stranici kataloga, na dnu ili vrhu sučelja TV ekrana. Promotivni i marketinški materijali tiskani prije razdoblja obveznog dvojnog iskazivanja, odnosno prije nego što je bio poznat fiksni tečaj konverzije, koristi se do isteka zalih (takav materijal nije potrebno povući i uništiti). Međutim, obveza dvojnog iskazivanja cijena ne donosi se na oglašavanje putem radijskih programa i na glasovne poruke putem ostalih oblika oglašavanja (npr., TV oglasa gdje se informacije o cijeni prenosi služno tzv. "voice over-a").

Trgovci koji sukladno Odluci o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji (Nar. nov., br. 110/05. i 16/15.) donesen od strane Hrvatske narodne banke, mogu nerezidentima pružane uslugu naplatiti u stranim sredstvima plaćanja (primjerice po srednjem tečaju eura, ako se isti iznos plaća u eurima), kao što su marine, hoteli i dr., isto tako imaju obvezu dvojnog iskazivanja usluge uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

O načinu i modelu dvojnog iskazivanja cijena odlučuje svaki trgovac odnosno poslovni subjekt samostalno, uvažavajući obveze od dvojnog iskazivanja propisane Zakonom o uvođenju eura, Zakonom o zaštiti potrošača (odredbe o isticanju cijena, uključujući i prilikom provođenja posebnih oblika prodaje i odobravanja popusta na proizvod ili skupinu proizvoda) te važeći Pravilnik o načinu isticanja cijena i Pravilnik o sezonskom sniženju.

Preporuke o načinu dvojnog iskazivanja cijena navedena su u Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom (izdanje iz mjeseca lipnja) kojeg je donio Koordinacijski odbor za prilagodbu gospodarstva i zaštitu potrošača (dostupan za preuzimanje na mrežnoj stranici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.¹⁶ Nastavno ukazujemo na najvažnije odredbe iz predmetne Smjernice o načinu dvojnog prikazivanja cijena.

Prilikom iskazivanja prodajnih cijena roba i usluga predlaže se oznaka valute "kn" i "EUR" naznačiti odmah iza iznosa cijene i razmaka (npr. 30,00 kn ili 30 EUR odnosno 30 €) s time da se cijena na prodajnom mjestu (polici) odnosno etiketi pričvršćenoj na robu ili samoj robi odnosno na cjeniku uz naziv robe ili usluge, cijena u eurima navodi s lijeve strane, a cijena u kunama s desne strane, ili se cijena u eurima navodi iznad cijene u kunama.

Dodajemo da obveza dvojnog iskazivanja na računu podrazumijeva dvojno iskazivanje **ukupnog iznosa** na računu s time da se cijene artikala na računu ispostavljenom potrošaču do 31. prosinca 2022. moraju iskazati u kunama, a ukupan iznos u kunama i eurima, a nakon toga do kraja 2023., cijena artikala na računu se mora iskazati u eurima, a ukupan iznos u eurima i kunama uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i njegovo prikazivanje na računu.

16 <https://mingor.gov.hr/smjernice-za-prilagodbu-gospodarstva-u-procesu-zamjene-hrvatske-kune-eurom/8652>